

LITERATORUL

1895

APARE IN PATRU EDITII O DATA PE LUNA

CONTROL DE STYL

No. 1.

LIBERTATE DE IDEI

Diracțiunea : Princesesa Maria D. Ghika, Alexandru Macedonski, Cincinat Pavelescu.

SUMAR

<i>Regrets</i> , versuri	Maria Ghika
<i>Casa cu Noaptea</i>	Al. Macedonski
<i>En Roumanie</i>	Jules Brun
<i>Sonet</i>	Cincinat Pavelescu
<i>Teatrul Național</i>	I. Dragomirescu-Ranu
<i>Cântec</i> , (versuri)	Cincinat Pavelescu
<i>Les amours des Crapauds</i>	Rossi de Giustiniani
<i>Țara tainică</i> , (versuri)	Al. Macedonski
<i>Quartet</i> , (versuri)	Cincinat Pavelescu
<i>Dintrandafir</i> , (versuri)	D. Gh. Danielopol
<i>Epigramă</i>	Cincinat Pavelescu
<i>In spital</i> , (versuri).	Const. Cantilli
<i>Romanță</i>	Al. Macedonski
<i>Henric Heine</i> (versuri)	Const. Cantilli
<i>Rimele cântă pe harpă</i>	Al. Macedonski
<i>Poetul</i> , (versuri)	Ludovic Dausch
<i>Bibliografie</i>	

REDACȚIA : CALEA DOROBANȚILOR, No. 91.

136 83
BUCUREȘTI

LITERATORUL

1895

APARE ÎN PATRU EDITII O DATA PE LUNA

CONTROL DE STYL

No. I.

LIBERTATE DE IDEI

Directiunea: Principeza Maria D. Ghika, Alexandru Macedonski, Cincinat Pavelescu.

REGRETS

A LA MÉMOIRE DE MA COUSINE LUCIE GHIKA

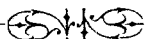
OMME un lis qu'un baiser du printemps fit éclore,
 Tout en toi, loin du bruit, fleurissait, embaumait
 Douce comme un parfum, blonde comme l'aurore,
 Les enfants les vieillards tout le monde t'aimait.
 Et tu n'es plus, hélas! La mort sombre et cruelle
 Sous son souffle terrible a fait plier ton corps,
 Et l'ange des tombeaux t'emportant sur son aile,
 Vous partîtes tous deux pour le pays des morts.

Non, jamais sur ta cendre une grossière pierre
 Ne s'appesantira; mais dans le mois des fleurs,
 Quand le printemps renaît dans sa fraîcheur première
 Et que le ciel est plein de rayons et d'odeurs,
 Les roses et les lis, aux corolles si blanches,
 Fleuriront sur ta tombe, et le saule pleureur,
 Triste et mélancolique, y penchera ses branches,
 Où le chant des oiseaux n'est qu'un chant de douleur.

Oui, quand le doux Printemps, dans le beau mois des roses,
 De la nature entière annonçant le réveil,
 Viendra, le front orné de fleurs fraîches écloses,
 Sourire sur ta tombe au lever du soleil,
 La douleur à son tour viendra, pensive et sombre,
 S'asseoir à ses côtés pour te parler des cieux;
 Mais, de peur de troubler le repos de ton ombre,
 Elle s'éloignera les larmes dans les yeux.

Nous savons que nos pleurs, qui souvent ont des charmes
 Pour les cœurs affligés en butte aux coups du sort,
 Ne sont pas écoutés: nos sanglots et nos larmes
 N'attendriront jamais l'inexorable Mort.
 Et pourtant nous pleurons! Toi-même, ma colombe,
 Tu voudrais, mais en vain, me conseiller l'oubli,
 Quand ton visage est pâle et que ton regard tombe
 Et pleure sous ces fleurs un ange enseveli.

MARIA D. GHIKA

CASA CU No. 10

era ascunsă sub verdetă așa precum se ascunde vioreua sub
 erbă, casa din strada Nerva-Traian. Pe zidurile cu stachiete
 ce o înprejmuiau, vița amestecată cu cода rândunelei și cu
 lemn câinesc, ale cărui flori sunt albe. creșcea în sus, festonând sta-
 chietele desvopsite și zidul cu tencuială cădută. Era un haos de frunze
 cutezătoare ce rideau verde de sub pulberea alburie, pe care o răscolea
 câte-o trăsură și o arunca asupra lor.

Curtea era plină de stufuri de trandafiri, de liliac alb, albastru și
 roșcat. Pene și porumbe vinete și corne roșii creșcuseră în acea curte,
 alături cu șiruri de măceși, cu bozul ce poartă un bogat rod de ciorechine
 cu hobe mărunte și negre, și cu feluri de alți pomișori, de flori, de
 erburii și de bălării. Salba môle, această varietate a salciei, cu flori gal-
 bene înbălsămitore, salcâmul alb și salcâmul roșu, castanul sălbatic,
 nucul cu largi frunze, al căror miros înbată, plopul cu mlădișoasă lui
 comă de un verde argintiu, păreau că-și deteseră vorba a se întâlni
 în acel locaș și a-și amesteca frunzele, ramurile sau florile. Intr'un cu-
 vânt, rodul câmpului și rodul grădinei umplea curtea fără nici o simetrie,
 mascând casa așezată în fund ce nici nu se zărea din frunze. Când
 ajungeai la scara ei, fie pe cărarea ce pleca de la poartă în stânga, fie pe
 cea care cotea spre dreapta, rămâneai cu desăvârșire surprins și mirat.

Era și ciudată înfățișarea acelei locuințe pe care nu s'ar fi putut aș-
 tepta nimeni s'o afle în București de astă-dă.

Așa precum era, văruiată pe din afară din nouă, și albă ca laptele peste
 tot, ea amintea, de subt acoperișul ei de șindrilă, una din acele vechi
 case boeresci ce mai obicinuit se aflau așezate la țară sau prin orașele
 mai mici de prin județe.

Dar cât de veselă era subt vechiul ei coperiș de șindrilă innegrită,
 în susul ei cu un cer albastru muiat în sôre ca un smalt de aceeași
 față peste care s'ar trece un strat subțire de aur topit. Cu două caturi,

rândul de jos era compus din beciuri, cam umede, cam întunecose, dar curate.

Jos nu avea de cât o singură uşă de intrare, în dreapta: Forţe grosă, era întocmită din mai multe rânduri de scânduri de stejar, așa în cât ele formau pe din afară o serie de patrate vopsite pe margini cu albastru și în mijloc cu roșu. Acea uşă singură, era ca o poemă a trecutului, ca un fel de cântec bătrânesc, ca o doină mișcătoare făcută din câte-va scânduri de stejar și din puțină vopsea.

În stânga mai era altă uşă, însă ea era întocmită din ochiulețe de lemn și dovedea că ascunde dupe densa gărligiul pivniței.

Dacă intrai în beciuri, dai tot de trecut: Într'unul din ele se afla un răsboi, în care se țesau chilimuri și scórțe. În cele-l'alte erau aședate răsboiele pentru pânzeturî de in sau de bumbac.

Câte asemenea trimbe de pânză nu ați vedut pôte, în copilărie, întinse la țeră pe mărăcini și albînd pe verdeta cîmpului, bătute și spălate cum fuseseră în jghiaburile fântanei.

Urcându-te sus, scara nu te ducea de-a dreptul în odăi, ci într'un pridvor de zid deschis asupra curței și lung cât totă lărgimea casei. Stilpi lui erau tot de zid, pe când tavanul, era din bârne și din scândurele, cărora timpul le detese o față cafenie. Dar ce era frumos între acele bârne nu erau scândurelele cafenii, ci cuiburile ce rîndunelile își făcuseră acolo.

Și câte cuiburi, Dómne! Dar rîndunele câte mai erau! Și cum mai ciovicăiau, ciovic, ciovic, aducînd puilor golași câte o rimă sau câte un gândac în cioc.

Agățată de un stâlp al pridvorului, se mai afla o colivie în care era o privighietore, iar pe o scară ce ducea la uşa podului, sta lungită la sóre o pisică albă cu ochi strălucitori ca nisce diamante galbene.

Dacă intrai în casă, dai de patru odăi câte patru înbrăcate pe jos cu scórțe cu fel de flori, în fel de fețe.

Și pe ziduri erau scórțe! O întregă poemă de covore cu fețele cele mai vii și cu florile cele mai felurite între ele. Paturi turcești, largi și scunde înbrăcate tot în covore, înprejur firide și dulapuri pline cu cărți sau cu alte lucruri.

Cărțile sunt tóte pămîntene. « *Vestitorul Țerei Românești* », gazeta lui Carealechi, se află deschis pe o meșcióră de chiparos cu sîdefuri, ce este așezată pe una din sofale, « *Curierul de ambele Sexe* » al lui Heliade; *Alexandria, Povestea vorbei*, se arată mai alături pe pat.

Peschire, frumos lucrate cu borangie și cu flori de mătase în fețe, atárnate în piróne, dau ocol odăilor; perdelele de la fie-care ferestră sunt de tibet cu o parte albastră și cu alta conabie sau roșie, marea modă de pe la 1816 până la 1830.

Iar pe meșcióra lucrată în sîdefuri, alături cu « *Vestitorul Țerei Românești* », se mai afla pe o tăviță verde infățișînd în poleieli și în fețe, ducerea la gîmie a Sultanului Mahmud, o mică ceașcă într'un zarf de argint din care ese aromaticul abur al unei cafele, pe care rar o mai putem bea zstă dî.

Și rezemat de meșcióră, tradiționalul ciubuc de iasomie, terminat la

partea superioară printr'o colosală imomea de chihlibar legată în aur și înconjurată cu peruzele și cu safire, așteptă, aproape stins, buzele menite să îl reinsuflă și să umple odaia de nori albaștri.

AL. MACEDONSKI

EN ROUMANIE

Journal des Débats. — de la 23 Februarie, importanta publicațiune din Paris — ce datéză de 107 ani și la cari colaboréză Léon Say, Bourget, Brunetiére, Alexandre-Dumas, Hérédia, Houssaye etc, coprinde cu privire la România următorul articol :

Le bon vieux temps a gardé ses fervents en Roumanie, — je parle du pittoresque disparu, car, du passé, il n'y a guère autre chose à regretter ; l'économiste, l'utilitaire applaudit des deux mains aux progrès du jeune royaume bas-danubien, l'artiste seul fait ses réserves. Nul n'a rendu mieux que M. Macédonsky le charme d'intimité de ces vieilles maisons de Bucarest, où vivaient si doucement, — quand Turcs, Russes et Autrichiens leur en laissaient le loisir, — les hommes de la génération précédente. M. Macédonsky, d'ailleurs, n'est pas seulement un novelliste et un critique très distingué ; l'école parnassienne peut reconnaître en lui un poète qui frappe le vers français sur une enclume d'or.

Quant à la maisonnette de la rue Nerva-Trajan, dont il va être question, la pioche du démolisseur n'a pas dû l'épargner ; elle est remplacée à coup sûr aujourd'hui par quelque bâtisse correcte et banale avec gaz et eau à tous les étages, dont le nouveau Bucarest se serait bien passé. Du moins faut-il louer *M. Macédonsky* de nous en avoir gardé le souvenir dans la jolie page que je traduis ici.

La Maison du numéro 10

« Elle était cachée sous la verdure comme la violette sous le mousse. La petite maison de la rue Nerva-Trajan. Sur son vieux mur de clôture, la vigne grimpaît, mêlée aux liserons et aux jasmins, en festonnant le grillage de bois à la couleur effacée et le crépi écaillé. C'était un cahos de feuilles effrontées qui souriaient verdoyantes, sous la poussière blanchâtre que soulevait de temps à autre le passage d'une voiture. Le jardinet était encombré de touffes de rosiers, de lilas blancs ou lie de vin, et la prunelle violette y mûrissait près des buissons d'églantiers, des roses de Noël chargées de leurs petites baies noires et de toute une savane d'arbustes, de fleurettes, de gazon et d'herbes folles.

« La *salba moale*, cette variété du saule aux fleurs jaunes et parfumées, l'acacia blanc et l'acacia rose, le châtaignier sauvage, le noyer aux larges feuilles et au parfum grisant, le peuplier avec sa gracieuse

chevelure d'un vert argenté, semblaient s'être concertés pour se rencontrer dans ce petit coin et y entremêler leurs rameaux, leur feuillage ou leurs grappes. En un mot, la flore des champs et la flore des jardins envahissaient la cour, sans aucune symétrie, masquant la maison placée tout au fond et invisible du dehors tellement elle était tapie sous la verdure. Mais quand vous arriviez au pied de son escalier, soit par le sentier qui partait de la clôture soit par celui qui se perdait vers la droite, vous restiez profondément surpris.

» Elle était si étrange, en effet, l'aspect de cette maison, que nul ne pouvait s'attendre à la trouver dans le Bucarest d'aujourd'hui ! Telle quelle, nouvellement passée à la chaux et d'une blancheur de lait, elle rappelait ces antiques demeures de boyards, comme il s'en rencontre encore à la campagne ou dans les petites villes de province.

» Mais combien elle était gaie, sous son toit de bardeaux noircis, se détachant sur un ciel bleu baigné de soleil, tel qu'un émail d'azur sur lequel on aurait passé un mince glacis d'or ! Oui, combien elle était gaie, avec son unique étage au dessus d'un rez-de-chaussée composé de celliers un peu humides, un peu sombres, à la vérité, mais si propres.

» En bas, sur la droite, une porte d'entrée, très épaisse et renforcée de plusieurs rangs de traverses de chêne entrecroisées, de telle sorte qu'elles formaient au dehors une série de carrés, peints en bleu sur les reliefs et en rouge sur le fond. Et rien que cette porte était tout une évocation du passé, une sorte de vieux chant, une espèce de complainte attendrissante, faite de quelques lattes de bois et d'un peu de couleur. Une autre porte, celle de gauche, était percée d'une série de trous ronds ce qui indique qu'elle ouvrait sur la cave.

» Pénétriez-vous dans ces chambres basses du rez-de-chaussée, encore le passé vous y attendait. Dans l'une, le métier à tisser les beaux tapis à fleurs ou à bandes multicolores ; dans les autres, des métiers différents pour la toile de lin ou de coton.

» Souvenez-vous de ces pièces de toile que vous voyez dans votre enfance, étendues sur les haies ou blanchissant au soleil sur l'herbe des prés après avoir été battues et lavées dans le réservoir de la fontaine !

» En montant à l'étage supérieur, l'escalier ne vous conduisait pas directement dans les chambres, mais dans une galerie en maçonnerie donnant sur la cour et se développant sur toute la largeur de la maison. Les piliers étaient aussi en maçonnerie, tandis que le plafond se composait de poutrelles et de planches brunies par les années. Ce qu'il y avait de joli entre ces poutres, ce n'était pas ces vieilles planches bisées mais les nids que les hirondelles y avaient bâtis. Et que de nids, mon Dieu ! et que d'hirondelles ! Et comme elles gazouillaient — tchip ! tchip en apportant dans leur bec à leurs petits encore tout nus un vermisseau ou un moucheron ! A l'une des colonnes de la galerie était accroché un cage dans laquelle logeait un rossignol et, sur l'escalier qui descendait à la cave s'étalait paresseusement un chat blanc aux yeux brillants comme des topazes.

» Entrez dans l'habitation ; vous y trouverez quatre pièces, toutes les quatre au plancher recouvert de tapis aux larges rayures rouges, bleues,

vertes, blanches, jaunes, ou bien à fleurs de dessins et de couleurs variés. Les murailles aussi sont tendues; tout un poème de tapis aux tons les plus vifs et aux arabesques les plus chimériques. Puis, de ces lits turcs, larges et bas, encore recouverts de tapis, et des niches creusées dans les parois, et des étagères chargées de livres ou d'autres objets

» Tous ces livres étaient du cru: le » *Nouvelliste des Pays roumains* » se trouvait ouvert sur une petite table de cyprès incrustée de nacre; sur un des sofas, le » *Courrier des Deux Sexes* » jeté avec « *Alexandria* » et le « *Conte des Mots* ».

» Des serviettes joliment tissées en soie écrue, brodées des fleurs les plus imprévues, se drapaient sur les murs, soutenues par de clous; les rideaux de chaque fenêtre montraient leur double face de thibet, bleu d'un côté et brun ou rouge de l'autre, ce qui était la grande mode d'alors, de 1816 à 1830.

» Jetons un coup-d'œil sur la petite table enjolivée de nacre: près de « *Nouvelliste des Pays roumains* » il y a, sur un petit plateau vert, représentant en or et en couleur le sultan Mahmoud allant à la mosquée, une mince tasse posée dans un support de filigrane d'argent, d'où monte la vapeur embaumée d'un café comme on a rarement l'occasion d'en boire aujourd'hui. Et, appuyée contre la table, la pipe traditionnelle, au tuyau de jasmin terminé par un colossal bouquin d'ambre cerclé d'or et orné de turquoises et de saphirs, attend, presque éteinte, que les lèvres qui viennent de la quitter lui redonnent la vie et remplissent la chambre de nuages bleus et odorants.

Jules Brun.

SONET

DIN ITALIENEȘCE

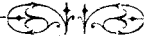
Când lui *Cesâr* s'aduse capul însângerat a lui *Pompei*.
 Dar umilit al unui rege obicinuit cu mișelia,
 Imperatorul lumii anticî înăbușindu'și bucuria
 Vărsă o lacrimă perfidă din ochi stinși de-orî ce schinteî.

Și când *Cartagina* superbă plângea 'ngrozită sorta ei,
 Un *Anibal* invins, dar încă nevrînd să-și lepede trufia,
 Pe când simția cum înprejuru-î urlând se urocă agonia
 Ridea, ridea cu mórtea 'n suflet știind să 'nfrunte pe mișei.

Adesea orî-ce om e ast-fel: 'Și-ascunde intima simțire:
 Cu măști pe care 'n veci le schimbă își schingiuieșce chypul sētî
 Și se sileșce 'n orî ce clipă a tănui orî-ce gândire.

Și dacă însu-mi m'arët astădi că sunt coprins de fericire,
 Și dacă *cânt*, pe când în suflet mă torturează un calău :
 E că nu vreaș sē *ridă* nimeni vedēnd cât sufer din iubire.

CINCINAT PAVELESCU

TEATRUL NAȚIONAL

ele din urmă piese reprezentate la Thétrul Național, săptămăna acēsta, a fost *Saul* tragedie în cinci acte, în versuri, de d-ni Macedonski și C. Pavelescu, și *Se zice!*... Comedie în patru acte de d-nii Waldberg și Leon, tradusă de d. Gusti.

Saul nu s'a mai reprezentat de anul trecut când, dându-se pentru prima oră a avut un frumos succes. Am vorbit atunci măi pe larg de această frumoasă tragedie și profit de ocasiunea că s'a reluat la thétru a măi vorbi și acum.

Vedēnd'o din nou mi-a plăcut parcă și măi mult ca atâtăia oră, și m'am convins măi mult de claritatea expunerii, de precisa definire a caracterilor. Piesa e scrisă în genul clasic. Autori s'aș ținut strict de regulile clasicismului și apoi un subiect ca acela trebuia chiar înfășurat în atmosfera clasică.

Așa cum este ne dă ideia unei perspective depărtate, străină de noi, ne dă impresia de măreț, de și pasiunile ce mișcă personagiile, autori aș avut grija sē nu le depărteze de natural ceea ce constituie un merit măi mult penrru piesă.

De la început pēnă la sfârșit acțiunea ține atenția încordată și o calitate deosebită a autorilor e aceea că aș știut sē așede unele efecte așa fel că nu pot fi prevēdute și impresionēză fōrte puternic pe spectatori.

Nu măi măi vorbesc de limba frumoasă în care e scrisă și măi cu sēmă de versuri care se întrec în a fi unele măi frumoșe ca altele.

De anul trecut am recunoscut că *Saul* e o lucrare de mare merit și că literatura noastră așa de lipsită de opere de valōre, a câștigat mult cu tragedia d-lor Macedonski și C. Pavelescu. Anul acesta, dupe ce am vedut singura lucrare măi de sēmă care s'a ivit, pe *Amilcar Barca* al d-lui Bengescu Dabija, m'am convins și măi mult de meritele lui *Saul* care e cu mult superior lui *Amilcar Barca* sub tōte raporturile.

Și ce rar se ivesc așa lucrări.

Cu ocasiunea acēsta se pōte vedea și măi accentuat lipsa de îndemn la autori, căci d'abia în curs de anș se iveșce câte o lucrare seriōsă.

De la *Pygmalion*, *Napasta*, și dela *Napasta*, *Saul*; apoi *Amilcar Barca* și cam cu acestea se închee lista operilor pe carș se pōte pune temeiu.

O causă principală care determină lipsa acēstă e și puținul profit ce un autor

are de pe urma lucrării lui. Când o piesă la care trebuie să muncască atâta vreme, și cu o atenție încordată, produce așa de puțin cine o să scrie când știe că de pe urma muncii lui nu poate scote nimic. Și când cel care s'ar simți în stare să dea o operă de artă, trebuie să trăiască numai de pe urma muncii lui, cu greu o să se hotărăască să lucreze pentru thétru, mai cu seamă când e vorba de o lucrare sorișă care cere și muncă multă și talent și care fiind serișă nu prea are darul să intereseze publicul nostru.

Ar trebui ca printr'o nouă lege să se aibă în vedere interesul autorilor care e în primul rând și interesul literaturii.

Pentru lucrările originale ar trebui să se dea o remisă mai mare, ar trebui să se instituiesc premii și numai așa s'ar putea ivi lucrări pentru thétru, de care se simte așa de mare nevoie. În acest fel s'ar putea naște un curent sănătos de producere căci cei cari s'ar pune pe lucru, ar ști că în cazul când lucrarea lui e meritșă munca nu-i zadarnică. Astă-și, cu slaba perspectivă de câștig ce au autori dramatici nu se pune nimeni să lucreze, și cu drept cuvânt. Să lucreze pentru nume? Asta e mai mult un fel vorbă în vânt când cel doritor de nume trebuie mai întâi să trăiască ca să pôtă munci. Nu șic trebuie să muncască pentru a trăi, căci, în cazul nostru, al literaturii dramatice și chiar al literaturii în general, este cam greu, dacă nu chiar imposibil să trăiesci de pe urma muncii.

Cei ale căror mijlșce de trai sunt asigurate, cari nu au nevoia să muncască pentru a trăi, și care ar putea lucra — vorbesc ca timp nu ca talent — cum se face că, chiar dacă ar avea talent nu se prea gândesc să s'apuce de literatură. Asta se vede peste tot, atât la noi cât și în alte părți. Pușini sunt dintre cei cu avere care s'au pus să facă literatură. În orice cas numărul lor e neînsemnat față de cei săraci.

N'o să discut aci cauzele, ci voiesc numai să arăt că cei cari fac literatură au nevoie să fie incuragiatș, au nevoie să vadă că ar putea trăi de pe urma muncii lor pentru a se apuca de lucru.

Dacă în cele-l'alte ramuri ale literaturii Academia nu se gândesce la incuragiere, la întemeierea unui curent de producere, cel puțin thétrul care, întru cât-va, are deschis drumul de a recompensa, ar putea face ceva sacrificii cari la urma urmei ar fi cu totul neînsemnate față de folșsele ce ar trage și față de cheltuelile zadarnice pe cari le face cu alte lucruri.

Cu acestă propunere care, sunt sigur, găsesce multe aprobări, mă opresc de o cam dată aci. Voiș căuta cu altă ocașie, să reviu și ar fi bine să se mai găsescă glasuri cari să se ridice pentru susșinerea ei căci e absolută nevoie de o înbunătășire a perspectivei autorilor, în acest sens.

Pentru a reveni la *Saul*, în ce privesce interpretarea, toș artiști cari anul trecut șși-au făcut un succes din interpretarea diferitelor personagi, l'au reînșit anul acesta, cu aceiaș forșă; așa au fost d-nele Romanescu, *Mical*, Ciupagia *Assura*, d-niș Notara, *Saul*, Petrescu *Samuel*, Demetriad *Ioanathan*, Vasilescu *David*, de data asta parea mai bine ca anul trecut, de și mai are ancș pêne să fie bine.

I. Dragomirescu-Ranu

POETUL

Venit din sfere-albastre pe-un trist și strimt pământ,
Zadarnic pörtă'n gîndu-î un stol de idealuri!
Zadarnic ochi 'ndrăptă spre magicele maluri
A lumef ce 'ntrevede în falnicul său cânt.

Avënd drept tată cerul, drept mună înspirarea
Seninu-î suflet este legat de-un corp diform.
E selav deși e rege! —C'un zîmbet crud, enorm
De el rîd toți c'o ură ce vijie ca marea.

Lipsit de hrana dîlei, de pace și noroc
El scôte dulci acorduri din lira lui de foc
Zîbind când viața-î este ca fierea de amară.

Murind sermanul plēcă să cânte'n cerul sînt;
Ear criticî cu grabă scuipînd pe-a lui chitară,
Pun spinî și lacrămî false pe jalnicu-î mormînt...

LUDOVIC DAUȘ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CANTEC

VICTOR HUGO

*Cu drag îmi plăsmuiesc feciore ce trec învăluite,
Mai delicate și mai albe de cât sînt florile de măr,
Și se întorc din templuri sînte purtând ghirlante 'nbocite
In pěr.*

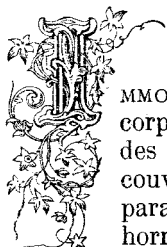
*Un vis care îmi place încă în cėsuri lungi de intristare
Este o horă sgomotósă de copilași, pe când, — cărunți,
Să stea în prėjma lor bătrēni avënd senina 'nduoșare
Pe franți.*

*Mai e un vis ce mă răpește cu fericirea lui cuminte,
E o copilă drăgălașă, și... se nu'î fie de deochi,
Când fără grijă stă pe gînduri și'î ride-o lacrimă ferbinte
In ochi.*

*Dar dintre visurile tóte acela care mă încântă
Și care 'mî fură cugetarea în al lui farmec ne'nțelept:
E un tyran ce sângeréză cu un mâner de spadă frîntă
In pept.*

CINCINAT PAVELESCU

LES AMOURS DES CRAPAUDS

MMOBILE, les yeux chassieux, hébétés, et à fleur de tête, le corps à demi plongé dans une eau sale et bourbeuse où nagent des détritns de toute espèce, le crapaud, hideux, repoussant et couvert de verrues d'où suinte une humeur visqueuse, voit apparaître près de lui, le touchant presque, une autre tête gonflée, horrible, à peau luisante, tirant sur le gris sombre et parsemée de pustules verdâtres.

À la vue de cette tête boursouflée, repousante, qui le regarde fixement, le batracien sort de sa torpeur. Son sang, froid d'ordinaire, semble se réchauffer et sa respiration, peu active dans les moments calmes, devient plus rapide et soulève avec force son thorax tuberculeux.

La femelle qui vient de sortir du sein de la mare infecte, souffle, s'enfle, plonge, replonge et reparait sur la surface du liquide sale et jaunâtre. Ses petites pattes, vilaines, font clapoter l'eau autour d'elle. Elle ouvre une gueule édentée et oublie en ce moment de lancer sa langue avec rapidité, véritable glu où viennent s'attacher, les uns après les autres, larves, vers et insectes aquatiques dont elle fait sa proie.

L'amphibien mâle, immobile comme le dieu Terme, morne, impassible et grave suit machinalement les étranges évolutions de la crapaud.

Ses yeux glauques et lormoyants ont perdu leur persistante fixité. Parfois ils se tournent, anxieux, du côté de la femelle agaçante et lascive.

À cette vue, le crapaud, éperdu, frissonnant, pris de vertige, étreint par une puissance occulte et charmeresse, subjugué et fasciné par les miroitements de l'inconnu qui l'attire malgré lui, fait un saut en avant.

Ce premier mouvement est un signal : la crapaud, haletante et frissonnant elle-même sous les secousses électriques qui ébranlent son système nerveux, s'arrête tout d'un coup, la gueule entr'ouverte.

Les pattes du batracien mâle, comme autrefois dans les mains de Galvani, frémissent et battent l'eau avec frénésie.

Une étincelle électrique a traversé leur épiderme flasque, froid et visqueux.

Cette étrange commotion, sentie par l'un est pour ainsi dire, répercutée dans le corps de l'autre.

Le réseau magnétique, fatal, indestructible, inévitable, s'est formé.

Les deux reptiles amphibiens, plongés tous les deux dans cette atmosphère fluide, étendent leurs pattes de devant et se saisissent en entremêlant leurs doigts articulés.

En ce moment suprême, la femelle, docile comme une cavale qui sent la main qui la maîtrise, se fait petite, se ramasse, s'aplatit et s'abandonne au mâle impatient . . .

Hideux embrassements qui durent quarante jours, et pendant quarante

jours, le mari, accoucheur, fait passer avec dextérité, entre ses doigts effilés, un long cordon mince et grisâtre, produit de la femelle, sur lequel sa progéniture, sous forme d'oeufs est attachée.

Ce chapelet gluant, horrible, engendré et fécondé par ce couple hideux et difforme, contient, à l'état latent, et soumis à la loi de la métamorphose, le têtard de demain et le crapaud futur.

ROSSI DE GIUSTINIANI

TARA TAINICA

Känst du das Land wo
die Zitronen blühen?

*Cunoșci tu cre țerra
In care primă-verra
E erna ne'ncelată,
O patrie in care
Trăiește fie-care
Cu inima 'nghiățată? . . .*

Eü o cunosc.

*Cunoșci acea câmpie
Immensă și pustie,
Ce verra când sosește,
Aprinsă arde 'n sere
Și unde-avântul mōre
Său jalnic lăncezește? . . .*

Eü o cunosc.

*Său zori cum-va ținutul
In care Domn e lutul*

*Si face pe trufazul ?
Acolo tot-d'auna
Cinstită e minciuna
Si nobil este lazul.*

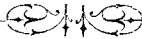
Ah! eu îl şciū.

*Si ore mai şcii încă
Prăpastia adâncă,
O gură ne'nblândită
Ce simte o plăcere
Junste şi putere
De vécuri se le'nghită ? . . .*

Ah! eu o ştiū.

ALEXANDRU MACEDONSKI

1895 Februaré BCU Cluj / Central University Library Cluj

QUARTET

PRIȚI PE LUPI SĂ NU MĂNÂNCE
OI
DIN ȘIRETLIC SPRE-A LE MÂNCA
VOI

CINCINAT PAVELESCU

Po sîa pe care o publicăm mai jos este a talentatului tîner. D. G. Danielopol fiul ilustruului jurisconsult și profesor Universitar, G. Danielopol și nepot al marelui Heliade-Rădulescu. Ne bucurăm cînd vedem cã fii omenilor mari calcã pe urmele pãrinților.

DIRECTIUNEA

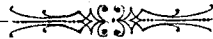
DIN TRANDAFIR...

in trandafir am rupt petale.
Și 'n cartea ta le-am așternut,
De sigur pôte n'ai fi vrut,
Dar ele încă nu sînt pale.

Acum aștern un cînt de dor
Pe urma versurilor tale...
Din trandafir am rupt petale,
Din a ta inimă amor.

DUMITRU G. DANIELOPOL

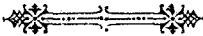

BCU **EPIGRAMA** library Cluj

UNUI TÎNER POET CARE 'MÎ DASE VOLUMUL SÎU

*Te-ai plîns cui-va e-adevêrat,
Cã de un timp n'am publicat
De cât esență de spanac.
Amicul meũ, n'am ce sã fac:
Volumul tãu m'a inspirat.*

CINCINAT PAVELESCU

IN SPITAL

— SONET —

*Era 'n spital: la fațã sêrbãd zãcea sêrmanul pe un pat...
Dre-o patru doctori împrejuru'i șopteau incet și fie-care
Picea cã nu e vr'un pericol și cã e mișloc de scãpare,
Dar cã mai bine se cuvine sã fie grabnic operat.*

Voiaŭ o prosp ta method  cu el s'o pună la cercare :
 Bolnavul n'avea s  proteste : era un om neinsemnat,
  i n'avea tude nici prieteni să le aducă vre-o mustreare
 Dar casul său, pentru sciin , putea să fie minunat.

Il spintecar  fără milă a a cum spinteci pe o vită,
  i opera ia la urmă o declarară reu it  :
 Dar nici o fibră sub cu ite in bietul om nu tresări..

Simb u c'o dulce multumire, dar c nd din somn il de teptar ,
 Privi la medici de frunte ce nici in s m  nu'l băgară,
 Apoi, sub spasmul ce'l coprinsă, inchise ochi  i muri.

CONSTANTIN CANTILLI

ROMAN A

— DIN ZSHCHOKKE —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De pe-a lui buză  imbitore
 R pit  e a vie ei flóre...
 Du manu'n luptă l'a ajuns :
 Un fer in costă l'a străpuns :

Nici o durere c nd nu'l fr nge
 Copilă dragă nu'l mai pl nge...
 Pe-o p tr  capul  i-l'a pus
  i pe vecie d rme dus.

1895

ALEXANDRU MACEDONSKI.

HENRICO HEINE

— SONET —

Ovrei , copilul se născuse :
 Hulit de to i  i blestemat,
 El însă ncet-ncet crescuse :..
 Părea un  nger intrupat

Azurul limpede 'l seduse ;
Cântă precum nu s'a cântat:
Dar vai! ovreiū el se născuse
Și ori-ce-ovreiū e condamnat.

Era urât de fie-care,
Și cât e Francfortul de mare
I se dicea să vîndă haîne..

Dar el nălțând a lui cântare
A revărsat mărgăritare, —
Acesta este Henric Heine.

CONSTANTIN CANTILLI.

RIMELE CÂNTĂ PE HARPĂ...

---

*Rimele cântă pe harpă : — ușor un sbor se svonește
De paseri albe ce frémătă, — și diminéța domnește.
Ulmul, salcâmul și plopul se auresc... — Iși șoptesc, — se iubesc.*

*Rimele cântă pe harpă : — limpede curge isvorul,
Blondă e tótă idyla, — blond e pe vale păstorul...
O! diminéță! O! viață! Sufletul ce se avântă, cântă.*

*Sufletul ce se avântă, cântă cu frunță, cu apă,
Și cu parfumul din flóre de închisóre se scapă,
Urcă, esență divină deplină, și pur, s'absorbe 'n azur.*

1893.

ALEXANDRU MACEDONSKI

BIBLIOGRAFIE

— **Poesii** : Un frumos volum de D. **Dem. Moldovénu**. Acestă publicațiune este îngrijit tipărită și ilustrată cu gravuri bine executate. Coprinsul te duce în lumea artistică a viselor, a parfumului, a cerului albastru, a cântecului inimii și a cântecului apelor. Tănărul poet întrebuințează o limbă corectă și depune silințe coronate adesea de succes pentru a exprima un fond esthetic, într'o formă armonioasă. Dl. Moldovénu a debutat în „*Literatorul*” ani trecuți, și este acum colaborator la „*Revista Nouă*”. În sfârșit, autorul acestui volum, se distinge și printr'o instrucțiune serioasă și este probabil că va și se și face un loc însemnat în literatura română.

— **Emaux & Camées**, capul de operă al lui *Théophile Gautier*, un volum ilustrat cu aquarele admirabile, a fost trimis „*Literatorului*” de editori *G. Charpentier et E. Fasquelle*. Prețul extraordinar de modest, 3 lei 50 b., va răspândi fără îndoială gustul artistic în toate stratele sociale. Despre versurile lui Gautier, ce se mai poate dice astă-zi? Ele au dovedit de mult că sunt de bronz.

— **Excelsior**, un volum de poezii inedite ale D-lui Alexandru Macedonski, printre care și *Noptile*. Volumul coprinde și portretul autorului. Prețul 3 lei. Deposit la principalele librării din capitală și la redacția „*Literatorului*”, calea Dorobanților No. 91.

— **Bibliotheca Română** este titlul unei noi publicațiuni populare ce va apărea la 12 Martie, în broșuri săptămânale de 64 pagini. Ea va coprinde pe rând operele tuturor scriitorilor noștri fruntași cât și ale tinerilor de talent. De o dată va publica operele complete ale D-lui A. Macedonski, alternând cu scrieri de însemnătate ale autorilor noștri vechi sau noui. Cele întâiu patru broșuri vor coprinde mai multe dintre celebrele *Nopti* ale D-lui Macedonski. Prețul fiecăreii broșuri 20 bani. Pe an, apar 52 broșuri (3328 pagini întocmind 11 volume de câte 300 pagini volumul). Abonamentul pe an 8 lei; pe 6 luni 4 lei; pe trimestru, 2 lei. Administrația *Bibliotecei Române* strada Academiei 19 (casa Mercuș) etajul II.

— **Le Voleur Illustré**, dijar literar universal cunoscut (13 rue Cassette, Paris) trimite gratuit 3 numere specimene orî-cărei persoane ar adresa o cerere. **Le Voleur Illustré** este fondat de Emile de Girardin. Publică pe fie-care săptămână două mari foiletoane. De curând, a început: *Drama din Kerven*, de *generalul Gondrecourt* și *Familia Olandeză* de *Tocqueville*. Amândouă sunt romane admirabile. Abonamentul 9 lei pe an.

— **Povești și Glume**. — Un foarte frumos volum de 240 pagini apărut în editura **Ralian și I. Samitka**. Craiova. Autorul, Dl. D. Stăncescu, este unul dintre vechi și dintre cei mai talentați colaboratori ai „*Literatorului*”. Tot ce scrie Stăncescu, este de o mare importanță pentru literatura noastră populară. Limba și stylul său sunt demne de totă lauda. Prețul volumului 2 lei.

NOTIȚELE „LITERATORULUI”

— **Poesii:** Un frumos volum de **Diem Moldovénu**. Acestă publicațiune este îngrijit tipărită și ilustrată cu gravuri bine executate. Cuprinsul te duce în lumea artistică a viselor, a parfumului, a cerului albastru, a cântecului inimii și a cântecului apelor. Tinerul poet întrebuințează o limbă corectă și depune silințe coronate adesea de succes pentru a exprima un fond esthetic, într-o formă armonioasă. **Diem Moldovénu** a debutat în „*Literatorul*” anul trecut, și este acum colaborator la „*Rev. Nouă*”. În sfârșit, autorul acestui volum, se distinge și printr-o instrucțiune serioasă și este probabil că va sci să-și facă un loc însemnat în literatura română.

— **Emaux & Camées**, capul de operă al lui **Théophile Gautier**, un volum ilustrat cu aquarele admirabile, a fost trimis „*Literatorului*” de editorii **G. Charpentier & E. Fasquelle**. Prețul extraordinar de modest, 3 lei 50 b., va răspândi fără îndoială gustul artistic în toate stratele sociale. Despre versurile lui **Gautier**, ce se băl pōte dice astăzi? Ele au dovedit de mult că sunt de bronz.

— **Biblioteca Română** este titlul unei noi publicațiuni populare ce va apărea la 12 Martie, în broșure săptămânale de 64 pagini. Ea va cuprinde pe rând operele tuturor scriitorilor noștri frunzași cât și ale tinerilor de talent. De o cam dată va publica operele complete ale **D-lui A. Macedonski**, alternând cu scrieri de însemnătate ale autorilor noștri vechi sau noul. Cele întâi patru broșuri vor cuprinde mai multe dintre celebrele *Nopți*

ale **D-lui Macedonski**. Prețul fie-cărei broșuri 20 b. Pe an, apar 52 broșuri (3328 pagini întocmind 11 volume de câte 300 pagini volumul). Abonamentul pe an 8 lei; pe 6 luni 4 lei; pe trimestru, 2 lei. Administrația *Bibliotecii Române* strada Academiei 19 (casa Mercur) etajul II.

— **Excelsior**, un volum de poezii inedite ale **D-lui Alexandru Macedonski**, printre care și *Nopțile*. Volumul cuprinde și portretul autorului. Prețul 3 lei. Depozit la principalele librării din capitală și la redacția „*Literatorului*” calea Dorobanților 91.

— **Le Voleur Illustré**, chiar literar universal cunoscut (13 rue Cassette, Paris) trimite gratuit 3 numere specimene ori-cărei persoane ar adresa o cerere. **Le Voleur Illustré** este fondat de **Emille Girardin**. Publică pe fie-care săptămână două mari foietone De curând, a început: *Drama din Kerven de generalul Gondrecourt* și *Familia Olandeză de Togaquero*. Amândouă sunt romane admirabile. Abonamentele 9 lei pe an.

— **Povești și Glume**. — Un foarte frumos volum de 240 pagini a apărut în editura **Ralian** și **I. Samitka**, Craiova. Autorul **D. D. Stăncescu**, este unul dintre vechi și dintre cei mai talentați colaboratori ai „*Literatorului*”. Tot ce scrie **Stăncescu**, este de o mare importanță pentru literatura noastră populară. Limba și stylul său sunt demne de totă lauda. Prețul volumului 2 lei.

LE VOLEUR ILLUSTRÉ

(61 année)

Fondé en 1828 par **Emile de Girardin**, le Voleur est la moins chère, la plus intéressante, sans contredit, de toutes les Revues de Famille, par cette raison bien simple qu'il est composé de tout ce qui se publie de meilleur chaque semaine, volé à droite et à gauche, comme texte et comme gravures.

Texte: Actualités, Revue de la Semaine, Romans, Nouvelles, Biographies, Extraits, Mémoires, Chroniques scientifique et artistique, Jeux d'esprit, etc.

Gravures: Portraits, Actualités, Gravures de Beaux-Arts, de Romans, de Modes Dessins comiques, rébus, etc.

ABONNEMENTS:

Paris	Un an : 6 fr.
Departements	8 »
Etranger	9 »

Le No. 10 Cent.

Aux nouveaux Abonnés, Primes gratuites
extraordinaires expédiées franco

BUREAUX : 171, Boulevard Saint-Germain, PARIS
envoi gratuit de spécimens

PUBLIKAȚIUNI STREINE

— **La Nouvelle Revue** — Directoare D-na Julieta Adam, Paris, Boul. Montmartre 18. Prețul abonamentului 62 lei pe an. — Revistă frunțasă.

— **Le Voleur Illustré** (fondator Emile de Girardin) al 66 an, — gravuri, romane, nuvele, poezii, parte științifică, 40 Rue Lafitte, Paris, Câte o fascicolă pe săptămână. Abonamentul 9 lei pe an.

— **L'Echo de la semaine**, săptămânal; cei mai principali scriitori franceși, Paris, 3 Place de Valois. Abonamentul anual 8 lei.

La Gazette des Enfants. O dată pe săptămână; gravuri în colorii; text instructiv. Abonamentul, un an 6 lei.

Le Mode Pour tous, 52 numere pe an; gravuri de modă, 12 pagini text în fiecare număr; gravuri colorate; aquarele, etc. Paris, 54 Rue du Chateau d'Eau, 13 lei pe an.

— **La Revue Internationale**, mare publicație cunoscută sub numele «*Matinées Espagnoles*», Paris, Boulevard des Italiens 40, rue Racine 26 și la bioururile revistei 23, Boulevard Poissonnière. Abonamentul, 70 lei pe an. Colaboratori: Castelar, D-na Ratazzi, Malot Jules Simon, Houssaye, Silvestre B. Saint Marc, Alexandre Macedonski etc. Directori: Baron Stock și Principesa Maria Bonaparte.

— **La Revue Hebdomadaire**, 8 rue Garancière, Paris, abonament 25 lei pe an. Romane și Poezii de autori celebri

CARNETUL COMERCIAL AL „LITERATORULUI“

BCU Cluj / Central University Library Cluj
SE RECOMANDA URMATOARELE CASE:

Alexandrescu Gr., Magazin de pie-lărie, str. Șepcarilor

Moritz Appel, Mașine agricole, str. Dómnai

Bergher & Einhorn, Bijuterie, palatul Dacia.

Berkhausen, Biuro de inginerie, strada Isvor 41.

Brehm, Optician, calea Victoriei.

Gr. Capșa, Confiserie, calea Victoriei.

Café Boulevard, Boulevardul Elisabeta.

Dobriceanu, Bombonarie fină, calea Victoriei.

Djaburow, Covore turcești, calea Victoriei.

Doctor Gailay, cal. Dorob. 71.

Magasin general de Paris, calea Victoriei și Bulevard.

Magasin du High-Liffe calea Victoriei.

Mütznér, Lytographie, calea Victoriei.

Marcarian, Obiecte și ștofe turcești, calea Victoriei 51.

Müller, Obiecte de artă, calea Victoriei.

I. Tetzú, Coloniale, str. Lipscani.

Jonsohn Césornice, palatul Nifon, Ieschek & Comp., Bancă, strada Lipscani 4.

Petiú Parisien, calea Victoriei.

Frați Kepich, mașine de cusut și velocipede, str. Selari 4.

Lustgarten, Încălțăm. pentru dame, calea Victoriei.

Luca M., Confecționii de haine bărbătești, calea Victoriei lângă pasagiul român.

Magasin du Louvre, calea Victoriei.

Moroiianu, Bancă, strada Lipscani

Mandy, Fotografia Curței, strada Câmpineanu.

Nestor, Confiserie, calea Victoriei.

Neidlinger, Mașine de cusut, strada Vănel.

Spirescu, Fotografie, strada Franklin.

Stela, Parfumerie, calea Victoriei.

MAREA FOTOGRAFIE

UNIVERSALA

FAKIROFF

2, STRADA DOAMNEI, 2.

INSTRUMENTE PERFECTIONATE

— PRETURI MICI —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fotografii mici și mari; grupe
mărime naturală; reproduceri de fo-
tografii în mic sau în mare.

ACURATEȚA, PROMPTITUDINE

ȘI

EFTINATATE NEINTRECUTA ÎNCA.

FAKIROFF

Strada Dóminei, No. 2.

BUCURESCI.

GR. ALEXANDRESCU
 MARE MAGASIN
 DE
 PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE
 EN GROS
 FABRICA DE TALPA
 ȘI
 DIFERITE PIELĂRII
 BUCUREȘCI

Strada Covaci, No. 19

A APARUT

ANUARUL DELATRE

ESTE

CEL MAI BUN

ȘI

COMPLECT

ANUAR

PREȚUL 10 LEI

Institutul de Muzică
 „WIEST”

București, Piața Amzei 26.

Autoris. de Minist. cultelor și instr. publice.

Cursuri pentru Piano, Violină,
 Teorie și Armonie, etc.,

Programa oficială a Statului
 și a celor mai renumite insti-
 tute din străinătate.

Examenele de finele anului
 se depun după cererea părin-
 ților la Conservatorul de muzi-
 că și declamație din București.

Pentru informațiuni și înscrieri
 a se adresa la institut în toate zi-
 lele de la 12-3 și de la 6-8 seara.

Diracțiunea „Literatorului“ face cunoscut celor cari ar voi să imprime scrierile lor în revistă că poesiile și nuvelele franceze vor trebui să fie adresate Principesei Maria D. Ghika, vila Principele D. Ghika (șoseaua Kiseleff), saū la redacție, calea Dorobanților 91;

poesiile române, vor fi adresate d-lui Cincinat Pavelescu strada Teilor 38, saū la redacție calea Dorobanților 91;

articolele literare, nuvele, critici, studii științifice, piese de théâtre, articole politice, etc, d-lui Al. Macedonski, la redacțiune.